

Nr 12

Justitiekottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i rättegångsbalken, m. m. (ang. inkassokostnader m. m.) jämte motioner.

Genom en den 2 april 1971 dagtecknad proposition, nr 105, har Kungl. Maj:t, under återopande av utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden och lagrådets protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen följande förslag till

- 1) lag om ändring i rättegångsbalken,
- 2) lag om ändring i lagsökningslagen (1946: 808)

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

dels motionen 1971: 1467 av herr Henmark m. fl. (fp),

dels motionen 1971: 1468 av herr Sjöholm (fp).

Redogörelse för motionerna lämnas på s. 14.

Till utskottet har i ärendet inkommit skrivelser från företrädare för inkassoverksamhet.

Propositionens huvudsakliga innehåll

F. n. är det oklart i vad mån en borgenär är berättigad till ersättning för vidtagna inkassoåtgärder och hur ersättningsfrågan i så fall skall handläggas. I propositionen uttalas att en försumlig gäldenär i princip bör vara skyldig att ersätta borgenären skäligen kostnad för inkassoåtgärder av viss omfattning. För sedvanliga påminnelser per telefon eller genom enklare kravbrev e. d. bör borgenären dock svara själv utan rätt till särskild ersättning från gäldenären. I syfte att göra det rättsliga förfarandet så enkelt och billigt som möjligt föreslås sådana ändringar i rättegångsbalken och lagsökningslagen att inkassokostnaden jämsställs med rättegångskostnad i mål angående huvudfordringen. Har huvudfordringen betalats utan att rättsliga åtgärder har behövt vidtas behöver borgenären inte inleda rättegång för att få ersättning för endast eventuella inkassoåtgärder utan kan använda sig av det enklare förfarandet med betalningsföreläggande. I propositionen föreslås att Kungl. Maj:t i en särskild kungörelse får lämna närmare bestämmelser om vad som skall anses som ersättningsgill inkassoåtgärd och ersättningens storlek. Även frågan om kostnad i övrigt i mål om betalningsföreläggande skall enligt förslaget regleras i denna kungörelse.

De nya bestämmelserna avses träda i kraft den 1 juli 1971.

Av propositionen återges i det följande — förutom lagförslagen — vad föredragande departementschefen anfört i sin motivering vid lagrådsremissen, lagrådets yttrande och departementschefens uttalande vid propositionens avlåtande. Beträffande innehållet i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

De vid propositionen fogade lagförslagen är av följande lydelse.

1 Förslag till

Lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom förordnas, att 18 kap. 8 § rättegångsbalken skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 KAP.

8 §

Ersättning för rättegångskostnad skall fullt motsvara kostnaden för rättegångens förberedande och talans utförande jämte arvode till ombud eller biträde, såvitt kostnaden skäligen varit påkallad för tillvaratagande av partens rätt. Ersättning skall ock utgå för partens arbete och tidsspillan i anledning av rättegången.

Inkassoåtgärd som vidtagits före rättegången ersättes som rättegångskostnad. Ersättning för sådan kostnad utgår enligt bestämmelser som Konungen meddelar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1971.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagsökningslagen (1946: 808)

Härigenom förordnas, att 18 och 22 §§ lagsökningslagen (1946: 808) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

För utfående av penningfordran som ej grundar sig å skriftligt fordringsbevis och icke avser skadestånd äge borgenären utverka betalningsföreläggande enligt vad nedan sägs.

Betalningsföreläggande må givas för fordran som avser inkassoåtgärd.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

Upptages ansökningen, förelägge rätten gäldenären att, såframt han vill helt eller till någon del bestrida ansökningen, inom viss av rätten bestämd tid efter det ansökningen jämte räkning, om sådan åberopats, blivit honom delgiven, skriftligen hos rätten anmäla sitt bestridande vid påföljd att utmätning eljest må ske. Vid utsättande av tiden för anmälan av bestridande har rätten att taga hänsyn till belägenheten av den ort där gäldenären bor eller handlingarna eljest kunna väntas bli va honom delgivna. Utan synnerliga skäl må tiden icke bestämmas längre än till två veckor.

Har borgenären i ansökningen fordrat ersättning för kostnad å målet, *bestämme* rätten i föreläggandet vad i sådant hänseende skall, om bestridande ej sker, utgå utöver kostnaden för blivande delgivning.

Har borgenären i ansökningen fordrat ersättning för kostnad å målet, *skall* rätten i föreläggandet *angiva* vad i sådant hänseende skall, om bestridande ej sker, utgå utöver kostnaden för blivande delgivning. *Ersättningen utgår enligt bestämmelser som Konungen meddelar.*

Föreläggandet, som skall tecknas å ena exemplaret av ansökningen, skall tillika innehålla anmaning till gäldenären att hos rätten anmäla hemvist och postadress, såvida tillförlitlig uppgift härom icke föreligger.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1971.

Äldre bestämmelser om kostnad gäller, om betalningsföreläggande sökts före ikraftträdandet.

Inledning

I skrivelse den 15 april 1966 till chefen för justitiedepartementet har Sveriges advokatsamfundets styrelse hemställt om utredning och eventuell lagstiftning rörande frågan om gäldenärens ersättningsskyldighet för inkassokostnad. Vidare har två av de större företagen inom inkasso-branschen, Soliditet AB och AB Kundkontroll, genom skrivelser den 8 oktober 1969 respektive den 5 februari 1971 anført vissa synpunkter på frågan om lagstiftning i ämnet.

Advokatsamfundets framställning har remissbehandlats. Yttranden över framställningen har avgetts av justitiekanslern (JK), Hovrätten för Nedre Norrland, lagberedningen, Föreningen Sveriges härads-hövdingar, Föreningen Sveriges stadsdomare (de båda föreningarna har numera uppgått i Föreningen Sveriges tingsrättsdomare), Värmlands läns rättshjälpsanstalt och Tornedalens rättshjälpsanstalt.

På grund av vad sålunda förekommit har inom justitiedepartementet utarbetats dels förslag till lag om ändring i rättegångsbalken, dels förslag till lag om ändring i lagsökningslagen (1946: 808).

Departementschefen

Vid lagrådsremissen anförde *föredragande departementschefen, statsrådet Geijer*, bl. a. följande.

I gällande rätt föreligger oklarhet i frågan huruvida inkassokostnad kan tas ut av gäldenären och i så fall om ett åläggande för denne att ersätta borgenärens inkassokostnad kan grundas på RB:s regler om rättegångskostnad eller om ersättningsskyldigheten följer av allmänna skadeståndsrättsliga grundsatser. I lagstiftningen har ställning inte tagits till denna fråga och något vägledande avgörande i praxis föreligger inte heller. Denna oklarhet har föranlett styrelsen för advokatsamfundet att göra en framställning om utredning och eventuell lagstiftning. Även enskilda inkassoföretag har i olika skrivelser och andra sammanhang anfört synpunkter på frågan om lagstiftning i ämnet.

Frågan om ersättningsskyldighet för inkassokostnad har under senare år fått ökad betydelse genom den kraftigt ökande kreditgivningen i samband med försäljning av olika konsumentkapitalvaror. I samband härmed står också en under senare år alltmer påtaglig tendens till koncentration av inkassoverksamheten till ett fåtal större företag. Inkassoverksamheten i dessa företag har genom användning av moderna kontorsrutiner kunnat i hög grad rationaliseras. I den allmänna debatten har gjorts gällande att inkassoarvoden debiteras gäldenärerna med oskäliga belopp och att missförhållanden föreligger även i övrigt.

Åtskilliga inkassoföretag ägnar sig också åt kreditupplysning. Ätminstone i de stora företagen kan de båda verksamhetsgrenarna ofta samordnas. Inkasseringsuppdragen får ge material till det register över betalningsanmärkningar som är en av företagets viktigare källor i kreditupplysningsverksamheten. Vid handläggningen av inkassoärenden kan det å andra sidan vara av betydelse att ha tillgång till kreditupplysning.

De problem av olika slag som hänger samman med kreditupplysningsverksamheten utreds f. n. av kreditupplysningsutredningen (Ju 1970: 50). Även inkassobranchen omfattas av utredningsuppdraget. Utredningen har i sistnämnda hänseende att undersöka i vad mån det förekommer stötande eller mot gäldenären otillbörliga metoder och att överväga vilka åtgärder som krävs för att få till stånd en bättre ordning. Utredningen beräknas lägga fram ett delbetänkande avseende själva kreditupplysningsverksamheten under senare delen av år 1971. De frågor som hänger samman med inkassoverksamheten kan dock inte behandlas av utredningen förrän år 1972.

De problem som berörs i advokatsamfundets framställning rör endast inkassofrågan och är dessutom närmast av processuell natur. De torde sålunda inte direkt omfattas av utredningens uppdrag. Med hänsyn till de olägenheter som är förenade med den rådande oklarheten

på detta område finns det enligt min mening anledning att genom lagstiftning redan nu ta ställning till de frågor samfundet har aktualiserat och vissa närliggande spørsmål. De bedömningar som nu görs måste givetvis utgå från inkassoverksamheten i de former som den bedrivs f. n. och syftar inte till att ändra förutsättningarna för verksamheten. De åtgärder som nu föreslås kan eventuellt komma att få omprövas i samband med att ställning tas till kreditupplysningsutredningens förslag.

Advokatsamfundets ståndpunkt att en försumlig gäldenär i princip bör vara skyldig att ersätta borgenären dennes inkassokostnad har inte mött invändning från någon av remissinstanserna.

Inkassokostnad i vidsträckt mening utgörs av samtliga de indrivningskostnader som kreditgivaren åsamkas efter det att faktura, räkning eller annan avisering om fordringsbeloppet tillställts gäldenären och som föranleds av dennes försummelse att betala fordringen. Vissa av dessa kostnader såsom sedvanliga påminnelser o. d. torde i allmänhet belasta borgenären utan att ersättning härför utkrävs av gäldenären. Är borgenären företagare, betraktas denna kostnad som en allmän omkostnad i rörelsen och påverkar i sista hand priset för den vara eller tjänst som företagaren tillhandahåller. Om betalningsförsummelsen kräver mera ingripande och kostnadskrävande åtgärder, talar däremot onekligen starka skäl för att denna kostnad får tas ut av den försumlige gäldenären. I annat fall skulle det föreligga risk för att de kostnader som har föranletts av dennes försummelse övervältras på de kunder som sköter sina betalningar utan anmärkning. Även det nära sambandet mellan inkassokostnad och rättegångskostnad talar för en sådan ordning. Särskilt bör beaktas kostnadsreglernas betydelse för att hindra onödiga rättegångar. Den motsatta ståndpunkten skulle kunna leda till att borgenärer i ökad omfattning väcker talan vid domstol utan att dessförinnan ha närmare undersökt möjligheterna till frivillig fullgörelse. En sådan utveckling skulle knappast vara till fördel för gäldenärerna. Rättegångskostnad och eventuell utsökningssavgift torde nämligen i allmänhet överstiga inkassokostnaden. En ökad belastning på domstolar och exekutiva myndigheter av mer eller mindre ostridiga kravmål är inte heller önskvärt från allmän synpunkt.

Av vad som nu anförts framgår att jag ansluter mig till den principiella ståndpunkten att en försumlig gäldenär bör vara skyldig ersätta borgenären dennes inkassokostnad. I viss utsträckning bör dock borgenären svara för inkassokostnader utan rätt till ersättning av gäldenären. Endast sådan betalningsförsummelse som föranleder mera ingripande inkassoåtgärder bör medföra ersättningsskyldighet för gäldenären. Givetvis är det också angeläget att gäldenärens ersättningsskyldighet inte överstiger skälig ersättning för det nedlagda arbetet. Av särskild vikt är därvid enligt min mening att gäldenärens ersättningsskyldighet inte avser annat eller mera än den faktiska kostnad som drabbar bor-

gäldenären på grund av gäldenärens försummelse. Det på sina håll tillämpade systemet med skilda gäldenärs- och borgenärstaxor leder till att vissa gäldenärer genom att betala fordrad inkassoavgift åtminstone delvis få bekosta misslyckade inkassoärenden som gäller andra gäldenärer. En sådan ordning motverkar också en sund priskonkurrens mellan inkassoföretagen och är enligt min mening inte godtagbar. Det är slutligen också ett önskemål att inkassoåtgärderna sker i sådana former att gäldenären får en korrekt information om de konsekvenser betalningsförsummelse medför.

För att åstadkomma en sådan ordning som jag nu har angivit är det enligt min mening ofrånkomligt att inte bara lagfästa principen om gäldenärs ersättningskyldighet för inkassokostnad utan också författningsmässigt reglera den ersättningsgilla inkassoåtgärdens närmarc beskaffenhet och fastställa ett maximibelopp för ersättningen.

Frågan om ersättningsgill inkassokostnad bör dessutom enligt min mening inte ses isolerad från problemet med kostnad i ärende om betalningsföreläggande. Även ansökningen om sådant föreläggande kan nämligen sägas ingå som ett led i inkassoförfarandet. Gäldenärens ersättningskyldighet för borgenärens kostnad för betalningsföreläggande utgår redan f. n. i praktiken med schablonbelopp som är relativt enhetliga men där domstolarnas praxis dock uppvisar vissa skillnader. Även denna kostnad bör i detta sammanhang bindas till en i författning fastställd taxa. Genom en sådan ordning blir också de gällande bestämmelserna lättare tillgängliga för allmänheten. Härigenom motverkas i någon mån mer allmänt hållna och för gäldenären svårkontrollerbara hänvisningar till "rättspraxis" eller "domstolsavgörande" som nu inte sällan förekommer i inkassobrev. Jag återkommer i det följande till frågorna om de ersättningsgilla inkassoåtgärdernas beskaffenhet och storleken av de ersättningsgilla kostnaderna för inkassoåtgärd och betalningsföreläggande. I och för sig kan skäl åberopas för en motsvarande specialreglering även av frågan om kostnad — utöver inkassokostnaden — i lagsökningsmål. Här är emellertid det praktiska behovet av en sådan reglering mindre samtidigt som utrymme behövs för en mera differentierad ersättning. Jag förutsätter att domstolarna i lagsökningsmål kommer att bestämma kostnaderna med beaktande av de synpunkter som enligt det följande bör vara vägledande vid fastställande av den ersättning som skall utgå i mål om betalningsföreläggande.

Som jag har framhållit tidigare bör principen om gäldenärens ersättningskyldighet för inkassokostnad nu lagfästas. Under remissbehandlingen av advokatsamfundets framställning har inkassokostnad allmänt ansetts böra betraktas som eller likställas med en rättegångskostnad och på sådan grund vara ersättningsgill. För egen del finner jag goda skäl tala för denna ståndpunkt. Mellan inkassokostnad och direkt rättegångskostnad föreligger avsevärda likheter. På samma sätt som rättegångs-

kostnaden är inkassokostnaden en utgift som borgenären till följd av gäldenärens försumlighet har för att tillvarata sin rätt. Skyldighet för gäldenären att i princip svara för inkassokostnad torde också som framhållits förut vara ägnad att förebygga onödiga rättegångar.

En ordning som innebär att inkassokostnad uttryckligen jämföras med rättegångskostnad medför också stora praktiska fördelar. Tvekan behöver då inte längre råda om att krav på sådan ersättning kan prövas i lagsökningsmål och mål om betalningsföreläggande. Även i vanliga tvistemål rörande huvudfordringen är det lämpligt att krav på inkassokostnad prövas i den för rättegångskostnad föreskrivna ordningen. Om inkassokostnad jämföras med rättegångskostnad, vinnas även en annan fördel. Bestämmelsen i 18 kap. 14 § RB enligt vilken yrkande om rättegångskostnad skall framställas innan handläggningen vid rätten avslutats omöjliggör nämligen den i praktiken förekommande men från flera synpunkter föga tilltalande metoden att väcka talan om inkassokostnad först efter det att handläggningen av huvudfordringen avslutats. Domstolen får också möjlighet att utan särskilt yrkande pröva storleken av den fordrade inkassoersättningen. På grund av det anförda föreslår jag att det i RB uttryckligen fastslås att yrkande om ersättning för inkassokostnad skall handläggas i samma ordning som rättegångskostnader i allmänhet. Bestämmelse härom bör tas in i 18 kap. 8 § RB.

Vad nu sagts har närmast tagit sikte på sådana fall där krav på ersättning för inkassokostnad framställs samtidigt som talan om själva huvudfordringen väcks vid domstol. Bortsett från reglerna om själva förfarandet torde det inte från principiell synpunkt föreligga någon avgörande skillnad mellan dessa fall och de fall där kravet på inkassokostnad kvarstår sedan gäldenären till följd av inkassoåtgärden betalat sin skuld. Av allmänna rättsgrundsatser måste anses följa att en gäldenär i princip bör vara skyldig att ersätta inkassokostnad även där någon rättegång om huvudfordringen till följd av betalning aldrig kommer till stånd. En sådan uppfattning torde också ha stöd i rättspraxis. Emellertid uppstår problem på grund av att man i denna situation har velat betrakta inkassokostnaden som skadestånd. Detta har föranlett att talan om ersättning för kostnaden inte har ansetts kunna väckas genom ansökan om betalningsföreläggande.

Som jag nyss har anförts bör inkassokostnad i de fall som leder till rättegång angående själva saken behandlas som en rättegångskostnad. Jag kan inte finna någon anledning att inkassokostnaden skulle behöva behandlas som skadestånd i den bemärkelse lagsökningslagen avser, när talan rör endast sådan kostnad. Har betalning för huvudfordringen erlagts utan att rättegång behövt inledas, bör talan om ersättning för inkassokostnad därför få väckas genom ansökan om betalningsföreläggande. Jag föreslår att en klarläggande bestämmelse härom tas in som ett andra stycke i 18 § lagsökningslagen.

Den lagtekniska lösning av frågan om ersättningsskyldighet för inkassokostnad som jag har föreslagit i det föregående innebär att inkassokostnad genom en särskild bestämmelse i 18 kap. 8 § RB jämställs med rättegångskostnad. Härav följer såsom jag har framhållit förut bl. a. att ersättning för inkassokostnad måste yrkas innan domstolens handläggning av huvudfordringen avslutats. När det gäller ersättning för rättegångskostnad finns i 18 kap. 8 § RB vissa allmänna bestämmelser som innebär att ersättningen skall fullt motsvara kostnaden för rättegångens förberedande och talans utförande jämte arvode till ombud eller biträde, såvitt kostnaden varit skäligen påkallad för tillvaratagande av partens rätt. Ersättning skall också utgå för partens arbete och tidsuppspillan i anledning av rättegången. Dessa allmänna bestämmelser om ersättning för rättegångskostnad bör inte ges motsvarande tillämpning i fråga om inkassokostnad. I stället bör som jag förut har framhållit i fråga om inkassokostnad ges särskilda författningsbestämmelser om den närmare beskaffenheten av ersättningsgill inkassoåtgärd och om storleken av den ersättningsgilla kostnaden för sådan åtgärd. Dessa frågor är av sådan beskaffenhet att de inte lämpar sig för en reglering i lag. Jag föreslår därför att den nya bestämmelsen om inkassokostnad i 18 kap. 8 § RB, som också är tillämplig i lagsökningsmål, utformas så att regeln om gäldenärs ersättningsskyldighet för sådan kostnad hänvisar till av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser. I 22 § lagsökningslagen får vidare tas in en motsvarande regel beträffande kostnad i mål om betalningsföreläggande. I en särskild kungörelse får tas upp en närmare precisering av ersättningsgill inkassokostnad och en uttömmande reglering av frågan om kostnad i mål om betalningsföreläggande.

Talan om ersättning för inkassokostnad kan, som framgår av det tidigare anförda, komma att tas upp i två olika former. Om målet gäller själva kapitalfordringen, skall eventuellt anspråk på ersättning för inkassokostnad framställas i den för rättegångskostnad stadgade ordningen. Härvid har rätten att med tillämpning av kungörelsen självmant pröva storleken av den fordrade ersättningen. Har däremot betalning erlagts för själva kapitalfordringen, får borgenären, om han anser sig berättigad till ersättning för inkassokostnad, väcka talan särskilt om denna kostnad. Som jag tidigare har nämnt bör detta kunna ske genom ansökan om betalningsföreläggande. Talan kan naturligtvis också väckas genom stämning. Med den lösning som har föreslagits blir kungörelsen visserligen inte direkt tillämplig i detta fall. I praktiken torde emellertid den i kungörelsen upptagna taxan för inkassokostnad komma att bli vägledande även i dessa fall.

Frågan om den närmare regleringen av ersättningsgill inkassoåtgärd och inkassokostnadens storlek skall alltså enligt den föreslagna ordningen ankomma på Kungl. Maj:t. Min avsikt är att låta utarbeta ett förslag rörande en sådan reglering och göra förslaget till föremål för remiss-

behandling. Det finns emellertid skäl att i detta sammanhang något närmare beröra hur dessa bestämmelser lämpligen bör kunna utformas.

Mindre kostnadskrävande inkassoåtgärder bör som jag förut framhållit bäras av borgenären utan rätt till ersättning av gäldenären. Det får anses ligga i ett skuldförhållandes natur att en borgenär själv visar åtminstone någon aktivitet för att få prestationen till stånd, även om det är hans avtalskontrahent som råkat i dröjsmål. En eller ett par enkla påminnelser i brev eller telefon bör sålunda i regel inte medföra rätt till särskild ersättning. Om borgenären föredrar att låta en advokat eller ett inkassoföretag ombesörja dessa påminnelser, bör detta inte göra någon skillnad. Är det däremot fråga om sådana åtgärder som forskning efter gäldenären, förhandlingar om skuldens reglering och liknande, bör gäldenären stå för de kostnader som kan anses skäliga.

Som jag har framhållit förut bör inkassoåtgärderna vara ersättningsgilla endast om de innefattar en korrekt upplysning till gäldenären angående de rättsliga följder som kan inträffa vid fortsatt underlåtenhet att betala. Besked härom är av värde för gäldenären, vilken ofta kan antas sakna kännedom om det rättsliga förfarandet. Ett inkassobrev som innehåller ovederhäftiga utfall mot gäldenären eller vilseledande uppgifter om rättsläget — sådana förekommer — kan givetvis aldrig anses sakligt motiverat. Mer än ett inkassobrev torde i regel inte vara påkallat. Har gäldenären trots kravbrevet och de påminnelser som har föregått detta ändå inte reglerat sin skuld, lär han i allmänhet inte låta sig påverkas av ytterligare påstötningar av samma art. I detta läge bör borgenären i stället överväga om han skall vidta rättsliga åtgärder mot gäldenären. Det torde vara vanligt att borgenären i detta läge införskaffar upplysningar om gäldenärens solvens. Sådan solvensundersökning syftar till att ge besked huruvida ytterligare åtgärder är meningsfulla eller om de endast skulle medföra ytterligare kostnader utan att möjligheter till betalning föreligger. Sådan kostnad för solvensundersökning bör enligt min mening inte anses ersättningsgill, vare sig som inkassokostnad eller som rättegångskostnad.

Vilka inkassoåtgärder som skall anses sakligt motiverade kan givetvis variera något från fall till fall. Man kan dock konstatera att det stora flertalet ordinära inkassoärenden inte torde fordra någon mer individuell behandling. Dessa ärenden lämpar sig väl för en rutinmässig handläggning. De större inkassoföretagen har också tagit fasta på detta och utvecklat effektiva och tidsbesparande arbetsrutiner för handläggningen av sina uppdrag. En rationellt skött inkassoverksamhet innefattar i allmänhet registrering av uppdraget, kontroll och eventuell komplettering av borgenärens uppgifter, upprättande av arbetskort och akt, utskrift och avsändande av kravbrev, bevakning av ärendet och redovisning för uppdragsgivaren av resultatet. Vissa ärenden medför kontakter och diskussion med gäldenären angående uppgörelse,

delbetalning e. d. En form av inkassoärenden som typiskt sett torde kräva mer arbete än de ordinära ärendena är de s. k. konsumentinkasseringarna. Härmed avses sådana ärenden som gäller inkassering av förfallna poster enligt avtal om avbetalningsköp. I konsumentinkasseringens ärenden finns det inte sällan skäl att ägna mera arbete åt olika kontakter med gäldenären innan rättsliga åtgärder vidtas. En återtagning av gods enligt bestämmelserna i lagen (1915: 219) om avbetalningsköp torde nämligen i regel innebära en inte obetydlig kapitalförstöring som inte är till gagn för någondera parten.

Den utveckling mot mer rationella och kostnadsbesparande arbetsmetoder och de enhetliga arbetsrutiner som enligt vad jag nyss har nämnt förekommer inom inkassobranchen kan inte undgå att inverka på bedömningen av vad som normalt skall anses som skälig ersättning för ett inkassoärende. Övervägande skäl talar enligt min mening för att ersättningen bör utgå med ett i princip fast belopp utan avseende på den kapitalsumma som inkasseringssuppdraget gäller. Det nedlagda inkassoarbetet är ju i regel detsamma. Det ligger dessutom ett stort värde i att ersättningsnormerna görs så enkla som möjligt. En ganska långtgående schablonisering av inkassoersättningen bör därför kunna åstadkommas. Det synes lämpligt att ersättningsbeloppet blir detsamma oavsett om borgenären anlitat ombud eller om han själv handlagt ärendet. Möjligen kan en något förhöjd avgift anses motiverad vid uppdrag som gäller mycket stora belopp. Det kan i sådana fall sägas att det större ekonomiska ansvaret motiverar en mera individuell behandling av ärendet. Någon anledning att i ersättningshänseende särbehandla konsumentinkasseringen anser jag inte föreligga. Att vissa merkostnader kan uppkomma i denna typ av inkassoärenden är en omständighet som säljaren normalt torde ha att beakta redan när han ingår ett avtal om avbetalningsköp.

Om ett inkassoärende inte leder till resultat fullföljs det i regel genom ansökan om stämning, lagsökning eller betalningsföreläggande. Det förhållandet att saken dras inför domstol innebär dock inte någon förändring av det civilrättsliga läget mellan gäldenären och borgenären. De processuella åtgärderna synes som jag har framhållit tidigare snarare vara att betrakta som ett ytterligare inkassokrav, framställt i särskilt reglerade former. Ofta behöver detta senare led i förfarandet inte fordra alltför mycket arbete och kostnad utöver vad som redan nedlagts i inkassoskedet. Så torde i allmänhet vara förhållandet i de enklare fall som kan anhängiggöras genom ansökan om betalningsföreläggande. Även lagsökningsmålen kan ofta medföra ett relativt måttligt merarbete. I lagsökningsmål utdöms enligt inhämtade upplysningar normalt mellan 125 och 175 kr. i arvode utöver domstolsavgifter. I mål om betalningsföreläggande är ett ombudsarvode om 90 à 100 kr. vanligast

förekommande. På något håll godtas dock ända upp till 150 kr. i ersättning förutom ansökningsavgiften.

Med de arbetsrutiner som tillämpas av de stora inkassoföretagen är inkassoärendena så förberedda under det utomrättsliga inkassoskedet att det merarbete som föranletts av en ansökan om betalningsföreläggande i allmänhet är av begränsad omfattning. Med hänsyn härtill måste domstolarnas praxis i fråga om kostnaden i mål om betalningsföreläggande anses vara generös. Som påpekats under remissbehandlingen kan en förklaring härtill vara att beloppet ofta anses innefatta också en del utomrättsliga kravåtgärder före ansökningen om betalningsföreläggande.

Mot bakgrund av vad som nu anförts finns det i och för sig skäl som talar för att både kostnad för betalningsföreläggande och inkassokostnad kunde rymmas inom ramen för den ersättning som i praxis nu godtas för kostnader i mål om betalningsföreläggande eller 90 à 100 kr. Av detta belopp skulle exempelvis 60 à 70 kr. kunna anses belöpa på ansökan om betalningsföreläggande och 30 à 40 kr. på inkassoåtgärden.

Som jag redan har anfört innebär emellertid förslaget att det skall ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de närmare bestämmelserna om inkassoåtgärdernas beskaffenhet samt storleken av ersättningsskilling inkassokostnad och kostnad i mål om betalningsföreläggande. Som jag också har anfört, är det min avsikt att ett förslag till kungörelse om inkassokostnad och kostnad i mål om betalningsföreläggande skall remissbehandlas innan slutlig ståndpunkt tas i dessa frågor.

Lagrådet

Lagrådets yttrande i ärendet innehåller följande.

Frågan om gäldenärs skyldighet att vid betalningsmora gottgöra borgenär för inkassokostnad är av sådan natur att den borde regleras genom stadgande i civillag. En för det praktiska syftet väsentligen likvärdig reglering kan emellertid — i avvidan på att frågan upptages till behandling i dylik ordning — åstadkommas genom att kostnaden behandlas såsom rättegångskostnad och liksom annan sådan kostnad prövas av domstol. Förslaget att inkassokostnad skall ersättas såsom rättegångskostnad föranleder därför i och för sig ej erinran.

I vad gäller omfattningen av gäldenärs skyldighet att ersätta inkassokostnad kan lagrådet i huvudsak ansluta sig till vad departementschefen anfört därom, att borgenären själv bör ha att stå för vissa kostnader, såsom sedvanliga påminnelser eller enklare kravbrev. Förslaget att Kungl. Maj:t skall äga meddela för domstol bindande bestämmelser om

ersättningen är icke förenligt med grundsatsen, att rättsförhållandet mellan enskilda skall bedömas enligt i lag givna stadganden. Hinder synes dock icke böra möta mot att beträffande mål om betalningsföreläggande — i vilka kostnadsfrågan enligt sakens natur i regel måste bedömas schablonmässigt och för vilka det är önskvärt att enhetlighet i bedömandena uppnås — Kungl. Maj:t bemyndigas meddela bestämmelser om ersättningen i normalfall. Däremot bör beträffande rättegångsmålen regleringen icke sträckas längre än till en föreskrift att inkassokostnad skall ersättas i den mån det finnes skäligt. Det lär vara befogat antaga att även i dessa mål de bestämmelser som meddelats för mål om betalningsföreläggande kommer att bli vägledande för domstolarna. Det torde också kunna hållas för visst, att vid bestämmande av kostnadsersättning domstolarna kommer att beakta inkassoåtgärdens beskaffenhet och att härvid krav med oriktiga eller vilseledande uppgifter icke anses som ersättningsgill kostnad.

På grund av vad som anförts hemställer lagrådet

dels att det nya andra stycket i 18 kap. 8 § RB får denna lydelse: Kostnad som part haft för inkassoåtgärd före rättegången ersättes såsom rättegångskostnad i den mån det finnes skäligt,

dels att andra punkten i andra stycket av 22 § lagsökningslagen får denna lydelse: Konungen meddelar bestämmelser om ersättningen att tillämpas när särskilda skäl ej föreligger.

Då den nya bestämmelsen i 18 kap. 8 § RB att inkassokostnad skall ersättas såsom rättegångskostnad får till följd att jämlikt 14 § samma kapitel kostnadsanspråk måste framställas innan handläggningen avslutas och icke längre kan göras gällande i särskilt mål, synes förslaget om ändring i RB böra kompletteras med en övergångsbestämmelse av samma innebörd som den, vilken är fogad till förslaget om ändring av lagsökningslagen. Bestämmelsen synes kunna få följande lydelse: Denna lag träder i kraft den 1 juli 1971 men gäller ej i mål vari talan väckts dessförinnan.

Departementschefen vid anmälan av lagrådets yttrande

Vid anmälan av lagrådets yttrande anförde statsrådet Geijer följande.

Lagrådet har godtagit förslaget att inkassokostnad skall kunna ersättas som rättegångskostnad liksom förslaget om bemyndigande för Kungl. Maj:t att i särskild ordning meddela närmare bestämmelser rörande ersättning för kostnad i mål om betalningsföreläggande. I fråga om rättegångsmål har lagrådet anförts att förslaget att Kungl. Maj:t skall äga meddela för domstol bindande bestämmelse om ersättning inte är förenligt med grundsatsen att rättsförhållandet mellan enskilda

skall bedömas enligt i lag givna stadganden. Med anledning härav har lagrådet hemställt att regleringen inte sträcks längre än till en föreskrift, att inkassokostnad skall ersättas i den mån det finnes skäligt. Lagrådet har i anslutning härtill uttalat att de bestämmelser som meddelas för mål om betalningsföreläggande ändå torde komma att bli vägledande för domstolarna vid prövningen av vad som skall anses som skälig ersättning för inkassoåtgärd.

Även om frågan om ersättning för inkassoåtgärd rör rättsförhållandet mellan enskilda föreligger enligt min mening inte något principiellt hinder att frågan regleras i annan författning än lag, om så finnes lämpligt. Lagrådet har f. ö. godtagit en sådan ordning när det gäller inkassokostnad och annan kostnad i mål om betalningsföreläggande, där det också är fråga om rättsförhållandet mellan enskilda. Den av lagrådet förordade lösningen innebär också viss risk för bristande enhetlighet i tillämpningen, särskilt som inkassokostnaden i lagsökningsmålen med en sådan lösning inte skulle omfattas av de av Kungl. Maj:t meddelade ersättningsbestämmelserna. På grund av det anförda finner jag inte anledning att gå ifrån den lösning som har valts i det remitterade förslaget.

Som jag tidigare har nämnt har lagrådet godtagit förslaget att de närmare bestämmelserna om kostnad — inbegripet inkassokostnad — i mål om betalningsföreläggande skall meddelas av Kungl. Maj:t i en särskild kungörelse. Lagrådet har emellertid förordat att det föreslagna tilläggsstadgandet i 22 § lagsökningslagen ges en något jämkad avfattning. Enligt lagrådets förslag skall de kostnadsbestämmelser Kungl. Maj:t meddelar tillämpas, när särskilda skäl ej föreligger. Den av lagrådet sålunda uttryckta ståndpunkten torde dock inte innebära någon avvikelse i sak från den uppfattning som ligger till grund för det remitterade förslaget. Även om man enligt min mening har anledning att räkna med möjligheten av en tämligen långtgående schablonisering i fråga om såväl ersättning för inkassoåtgärd som annan kostnad i mål om betalningsföreläggande, måste det givetvis förekomma fall där schablonreglerna bör kunna frångås. En regel om möjlighet att i mer extraordinära fall avvika från normalbestämmelserna bör emellertid enligt min mening inte tas in i lagsökningslagen utan i den särskilda kostnadskungörelsen. I denna skall ju, som jag har anført i remissprotokollet, ges en uttömmande reglering av frågan om kostnad i mål om betalningsföreläggande.

Lagrrådet har slutligen föreslagit att lagen om ändring i RB förses med en övergångsbestämmelse enligt vilken ändringen inte skall gälla i mål där talan väckts före ikraftträdandet den 1 juli 1971. I remissprotokollet har jag tagit bestämt avstånd från systemet att väcka talan om ersättning för inkassoåtgärd efter det att handläggningen av mål rörande

huvudsaken avslutats. En sådan ordning synes mig inte ens övergångsvis böra godtas. Enligt min mening är därför en övergångsbestämmelse av föreslaget innehåll inte påkallad.

Motionerna

Motionen 1971:1467

I motionen 1971: 1467 yrkas "att riksdagen måtte besluta att i det förslag till lagändring som förelagts riksdagen de meningar som ålägger Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser rörande ersättning för inkassokostnader utgår".

Till stöd för yrkandet pekar motionärerna på det förhållande att en försumlig och tredskande gäldenär förorsakar större inkassokostnader än en mindre försumlig gäldenär samt att, vid ett taxebundet system, en gäldenär som föranleder relativt ringa inkassoarbete får betala onödigt stora inkassokostnader medan en envist tredskande gäldenär förorsakar betydligt större kostnader än han förpliktas att betala. Motionärerna hänvisar vidare bl. a. till att en borgenär kan bli tvungen att vidtaga rättsliga åtgärder i onödan, eftersom han kan komma att anpassa sin inkassoinsats till kostnader som motsvarar utfärdad taxa. Motionärerna anser ett sådant förfarande, bl. a. med hänsyn till den därmed förenade publiciteten, vara föga önskvärt ur gäldenärens synpunkt.

Motionen 1971: 1468

I motionen 1971: 1468 hemställs "att riksdagen måtte besluta att med godtagande av propositionen 1971: 105 uttala att ersättningen för inkassokostnad jämte övriga kostnader icke må överstiga i mål om betalningsföreläggande 50 kronor, i lagsökningsmål 60 kronor samt för enbart inkassokostnad 10 kronor".

Motionären anför till stöd för yrkandet bl. a. att principiella betänkligheter kan anföras mot förslaget att Kungl. Maj:t skall äga meddela för domstol bindande bestämmelser om ersättningens storlek i inkassoärenden men att dessa betänkligheter inte har sådan tyngd att de väger över de fördelar som är förknippade med Kungl. Maj:ts förslag i denna del. Han anför vidare att hittillsvarande praxis i fråga om ersättningsgill kostnad i mål om betalningsföreläggande varit alltför generös och anser därför att den taxa som skall fastställas bör upptaga lägre belopp än den som departementschefen förutskickat.

För de fullständiga motionsskäl hänvisas till motionerna.

Utskottet

Genom propositionen föreslås att gäldenärs skyldighet att ersätta borgenärs kostnader för utomrättsliga krav, s. k. inkassokostnader, lag-

fästes. Förslaget innebär att inkassokostnader ersättes såsom rättegångskostnader. I syfte att förenkla det rättsliga förfarandet föreslås vidare att borgenär, som önskar ersättning för endast inkassokostnader i fall då huvudfordringen betalats, inte skall behöva inleda rättegång mot gäldenären. I stället skall han kunna använda det enklare förfarandet med betalningsföreläggande. Det föreslås också att Kungl. Maj:t i särskild kungörelse får utfärda bestämmelser om vad som skall anses som ersättningsgill inkassoåtgärd och om ersättningens storlek. I kungörelsen skall även kostnadsersättningen i mål om betalningsföreläggande bindas till en särskild taxa.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 1971.

I anledning av propositionen har väckts motionerna 1971: 1467 och 1971: 1468. I båda motionerna upptas frågan om den närmare regleringen av storleken av ersättningsgill inkassokostnad. Motionen 1971: 1468 behandlar därjämte frågan om hur stor ersättning för kostnader som bör bestämmas i mål om betalningsföreläggande och i lagsökningsmål.

I motionen 1971: 1467 yrkas att den i propositionen föreslagna befogenheten för Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser om ersättning för inkassokostnad skall utgå. Till stöd för yrkandet anför motionärerna att vid ett taxebundet system en gäldenär, som föranleder relativt ringa inkassoarbete, kan få betala onödigt stora inkassokostnader och att en envist tredskande gäldenär kan förorsaka betydligt större kostnader än han ålägges betala. Motionärerna menar också att ett genomförande av Kungl. Maj:ts förslag kan leda till att borgenärer i onödan vidtar rättsliga åtgärder, eftersom de kan tvingas att anpassa sina inkassoåtgärder till den kostnadsersättning som skall utgå enligt den särskilda kungörelsen.

I motionen 1971: 1468 uttalas att hittills tillämpad praxis i fråga om ersättningsgill kostnad i mål om betalningsföreläggande varit alltför generös. Under hänvisning bl. a. härtill yrkar motionären att riksdagen med avseende på innehållet i den förutskickade kungörelsen uttalar att ersättning för inkassokostnad jämte övriga kostnader icke må överstiga, i mål om betalningsföreläggande 50 kr. och i lagsökningsmål 60 kr. samt att ersättning för enbart inkassokostnad icke må överstiga 10 kr.

Genom att inkassokostnad i Kungl. Maj:ts förslag jämföras med rättegångskostnad undanröjes hittills rådande ovisshet i frågan huruvida inkassokostnad kan tas ut av gäldenären. Den hittillsvarande oklarheten har vållat icke obetydliga praktiska tillämpningssvårigheter och även lett till nackdelar för gäldenärer, bl. a. därigenom att ny process med krav om ersättning för inkassokostnader kunnat väckas efter det att fråga om huvudfordringen och rättegångskostnaderna avgjorts. Dylika olägenheter kan i fortsättningen undvikas. Genom förslaget vinnas också den fördelen att tvekan inte längre behöver råda om att talan om er-

sättning för enbart inkassokostnader ej behöver föras i ordinär civilprocess utan kan handläggas i den billigare och snabbare form som reglerna om betalningsföreläggande medger. En tillfredsställande konsekvens är vidare att i mål om betalningsföreläggande liksom i lagsökningsmål och i vanliga tvistemål rörande fordran frågan om ersättning för inkassokostnad blir prövad samtidigt med frågan om kostnaderna i målet. På väsentligen dessa skäl tillstyrker utskottet att inkassoåtgärd som vidtagits före rättegång skall ersättas som rättegångskostnad och att betalningsföreläggande må givas för fordran som avser inkassoåtgärd.

Utskottet finner icke heller anledning till erinran mot förslaget att ersättning för kostnader i mål om betalningsföreläggande skall utgå enligt bestämmelser som skall upptagas i särskild kungörelse. Kostnadsfrågan i sådana mål måste enligt sakens natur bedömas schablonmässigt, och det är önskvärt att en enhetlig bedömning uppnås.

De i motionerna upptagna spörsmålen har berörts i propositionen. Rörande begreppet inkassoåtgärd anför departementschefen sålunda bl. a. att mindre kostnadskrävande sådana åtgärder, exempelvis en eller ett par enkla påminnelser i brev eller telefon, i regel inte bör medföra rätt för borgenären till särskild ersättning av gäldenären. För att inkassoåtgärd skall vara ersättningsgill bör enligt departementschefen uppställas det kravet att åtgärden, exempelvis ett inkassobrev, innefattar korrekt upplysning angående de rättsliga följder som kan inträffa vid fortsatt underlåtenhet att betala. Mer än ett inkassobrev torde i regel enligt departementschefen inte vara påkallat. Har gäldenären nämligen trots inkassobrevet och de påminnelser som föregått detta ändå inte reglerat sin skuld, lär han i allmänhet inte låta sig påverkas av ytterligare liknande påstötningar. I stället får borgenären i detta läge överväga att vidtaga rättsliga åtgärder. Med hänsyn bl. a. till den utveckling mot mer rationella och kostnadsbesparande arbetsmetoder och de enhetliga arbetsrutiner som förekommer inom inkassobranchen anser departementschefen att en ganska långtgående schablonisering av inkassoersättningen bör åstadkommas. Möjligen, anser han, kan det ekonomiska ansvaret motivera en något förhöjd avgift vid uppdrag som gäller mycket stora belopp. Departementschefen anför att av det i praxis godtagna ersättningsbeloppet för kostnader i mål om betalningsföreläggande, 90—100 kr., exempelvis 30—40 kr. skulle kunna anses belöpa på inkassoåtgärden.

Utskottet finner, med hänsyn till att den föreslagna lagstiftningen uttryckligen ålägger gäldenär att svara för inkassokostnad, det vara angeläget att denna skyldighet begränsas så att de kostnader som tillerkännes borgenär inte överstiger skälig ersättning för arbete som varit påkallat för tillvaratagande av borgenärens rätt. I betraktande av vad departementschefen enligt det nyss återgivna anfört synes de i motio-

nen 1971: 1467 uttalade farhågorna för skiljaktig behandling av gäldenärer som föranleder olika mått av inkassoarbete vara betydligt överdrivna. Den föreslagna ordningen synes utskottet i stället komma att medföra en sanering av på sina håll hittills tillämpade metoder. Motionärernas antagande att kravärendena kan komma att föras till domstol på ett alltför tidigt stadium synes enligt utskottets mening icke heller motivera ett avståndstagande från Kungl. Maj:ts förslag. Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen 1971: 1467.

Vad slutligen gäller det i motionen 1971: 1468 upptagna spörsmålet om storleken av processkostnaderna i mål om betalningsföreläggande och i lagsökningsmål samt storleken av enbart inkassokostnad är till en början att anmärka, att den föreslagna regleringen icke avses komma att uttryckligen gälla rättegångskostnaderna i lagsökningsmål. Det torde emellertid som departementschefen anför få förutsättas att domstolarna i sådana mål kommer att bestämma kostnaderna med beaktande av vad som avses skola gälla för mål om betalningsföreläggande.

I mål om betalningsföreläggande är som ovan anförts ett ombudsarvode om 90—100 kr. vanligast förekommande. Denna domstolarnas praxis finner departementschefen vara generös med hänsyn bl. a. till att inkassoärendena redan under det utomrättsliga inkassoskedet blivit så förberedda att det merarbete som föranleds av ansökan om betalningsföreläggande i allmänhet är av begränsad omfattning. En förklaring till domstolarnas kostnadsbestämning anger han vara att beloppet ofta anses innefatta en del åtgärder vidtagna före ansökningen om betalningsföreläggande. Som framgår av vad ovan upptagits skulle enligt hans mening 60—70 kr. av det i praxis godtagna ersättningsbeloppet kunna anses belöpa på ansökan om betalningsföreläggande och 30—40 kr. på inkassoåtgärden. Motionären däremot anser att i mål om betalningsföreläggande en enhetlig taxa om 50 kr., inkassokostnaden inräknad, bör vara till fyllest samt att ersättningen för enbart inkassokostnad inte bör överstiga 10 kr.

Av det ovan sagda framgår att departementschefen rörande den nu ifrågavarande regleringen avser att låta utarbeta ett förslag som skall remissbehandlas. Härigenom torde vinnas ytterligare synpunkter för bedömningen. Med hänsyn härtill och då redan departementschefens uttalanden rörande storleken av de olika kostnaderna synes förutskicka en nedsättning av nu utgående ersättningar, saknas enligt utskottets mening skäl till någon riksdagens åtgärd i anledning av motionen 1971: 1468. Utskottet vill dock påpeka, att en kraftig minskning av kostnadsersättningarna kan leda till olägenheter för både parter och tillämpande myndigheter genom att kravärendena icke ägnas tillbörlig omsorg hos borgenärens ombud eller biträde. I enlighet med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen 1971: 1468.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. med avslag på motionen 1971: 1467 antager det genom propositionen 1971: 105 framlagda förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken,
2. antager det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagsökningslagen,
3. avslår motionen 1971: 1468.

Stockholm den 18 maj 1971

På justitieutskottets vägnar

ASTRID KRISTENSSON

Närvarande: fru Kristensson (m), fröken Mattson (s), herrar Ernulf (fp), Larfors (s), Johansson i Växjö (c), Jönsson i Malmö (s), Nygren (s), Schött (m), Polstam (c), fru Nordlander (vpk), fru Bergander (s), herrar Fransson (c), Karlsson i Ronneby (s), Henmark (fp) och fru Gradin (s).

Reservation

av herr Henmark (fp), som ansett

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 16 med orden "Utskottet finner, med" och slutar på s. 17 med orden "motionen 1971: 1467" bort ersättas med text av följande lydelse.

Som nämnts i propositionen kan olika inkassouppdrag kräva olika mått av arbete under inkassostadiet. Härav följer att skilda uppdrag kan föranleda varierande inkassokostnader. Den skyldighet för gäldenär att svara för borgenärs inkassokostnad, som införes genom den föreslagna ändringen i rättegångsbalken, bör, som också departementschefen anfört, begränsas så att kostnadsersättningen inte överstiger skälig ersättning för arbete som varit påkallat för tillvaratagande av borgenärens rätt. Med hänsyn till de varierande kostnaderna för olika uppdrag bör den eftersträfvade begränsningen enligt utskottets mening emellertid inte åstadkommas genom en sådan taxebunden schablonisering som departementschefen förordat. I stället bör överlåtas åt domstolarna att bedöma skäligheten i framställda krav. Att så sker framstår som särskilt angeläget eftersom förslaget att Kungl. Maj:t skall äga meddela för domstol bindande bestämmelser — såsom lagrådet uttalat — icke är förenligt med grundsatsen att rättsförhållandet mellan enskilda skall bedömas enligt *i lag* givna stadganden. Genom den av utskottet förordade ordningen synes man också kunna vinna den fördelen att de

kostnader som en tredskande borgenär föranleder inte övervältras på mera skötsamma gäldenärer. Som motionärerna anförde torde vidare en sådan lösning minska riskerna för att domstolarna till men för förfarandet skulle få mottaga ett stort antal ansökningar om betalningsföreläggande i ärenden som ännu ej är tillräckligt beredda på inkassostadiet. Med hänsyn till det anförda finner sig utskottet inte kunna tillstyrka propositionens förslag att Kungl. Maj:t bemyndigas utfärda bestämmelser enligt vilka ersättning för inkassokostnad skall utgå utan tillstyrker bifall till motionen 1971: 1467.

dels att utskottet under 1. bort hemställa

att riksdagen

1. med förklaring att propositionen 1971: 105 icke kunnat i oförändrat skick antagas samt med bifall till motionen 1971: 1467 för sin del antager 18 kap. 8 § i det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken med den ändring att lagrummet erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse.

Kungl. Maj:ts förslag

Utskottets förslag

18 KAP.

8 §

Ersättning för — — — — av rättegången.

Inkassoåtgärd som vidtagits före rättegången ersättes som rättegångskostnad.	Inkassoåtgärd som vidtagits före rättegången ersättes som rättegångskostnad.
<i>Ersättning för sådan kostnad utgår enligt bestämmelser som Konungen meddelar.</i>	

Särskilt yttrande

av fru Kristensson (m) samt herrar Ernulf (fp), Johansson i Växjö (c), Schött (m), Polstam (c) och Fransson (c).

Det genom propositionen framlagda förslaget att inkassoåtgärd som vidtagits före rättegång skall ersättas som rättegångskostnad och att ersättning för sådan kostnad skall utgå enligt bestämmelser som Konungen meddelar innebär att Kungl. Maj:t skall äga meddela för domstol bindande bestämmelser om ersättningen. En sådan ordning är, som lagrådet också framhållit i sitt yttrande över förslaget, inte förenlig med grundsatsen att rättsförhållandet mellan enskilda skall bedömas enligt *i lag* givna stadganden. Vi har velat fästa uppmärksamheten på detta förhållande, även om vi funnit att i förevarande fall de principiella betänkligheterna kan få vika för de praktiska fördelar som är förknippade med Kungl. Maj:ts förslag.

